

Muuseumiseaduse ja muinsuskaitseseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus

- I Probleem, sihtrühm ja eesmärk
- II Hetkeolukord, uuringud ja analüüsid
- III Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused
- IV Probleemi võimalikud regulatiivsed lahendused
- V Regulatiivsete võimaluste mõjude eelanalüüs ja mõju olulisus
- VI Kavandatav õiguslik regulatsioon ja selle väljatöötamise tegevuskava

I Probleem, sihtrühm ja eesmärk

1. Probleemi kirjeldus ja selle tekke põhjus

Kavandatava seaduseelnõu (edaspidi ka *eelnõu*) koostamise raames on Kultuuriministeeriumil (edaspidi ka *KuM*) plaanis muuseumiseadus (edaspidi *MuuS*) üle vaadata osades, mille rakendamisel on üles kerkinud probleeme, mis on muu hulgas tingitud viimasel üheksal aastal muuseumimaastikul toimunud muutustest. Lisaks MuuS-i muutmisele on KuM-il plaanis muuta muinsuskaitseseadust (edaspidi *MuKS*) eesmärgiga asutada rahvakultuuri andmekogu. Tulenevalt avaliku teabe seadusest asutatakse andmekogu seadusega või selle alusel antud õigusaktiga. KuM-i hinnangul sobib eriseaduseks MuKS, mis ainelise kultuuripärandi kõrval määratleb ka vaimse kultuuripärandi. Ainelise kultuuripärandiga seotud andmete kogumiseks on asutatud kultuurimälestiste riiklik register. Seega oleks tulevikus kahe pärandivaldkonna andmekogusid puudutav regulatsioon koondatud ühte seadusesse. Kuivõrd tegemist on töökorralduslike muudatustega, käsitatakse MuKS-is sätestatava andmekogu asutamist koos MuuS-i muudatusega ühes väljatöötamiskavatsuses (edaspidi *VTK*) ja eelnõus.

MuuS jõustus 15. juulil 2013. Ainus suurem sisuline muudatus tehti sinna 2018. aastal, kui uuendati rahvusvaheliste näituste kahjuhüvitise süsteemi. Teised muudatused on tulenenud teistes seadustes (avaliku teabe seaduses, isikuandmete kaitse seaduses, korrakaitse seaduses, majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses ning muinsuskaitse seaduses) tehtud muudatustest.

Viimase kümnendi jooksul on riigi hallatavate muuseumide võrgustikku põhjalikult [ümberrakendatud](#). Osa varasematest riigimuuseumidest toimivad nüüd riigi või koos kohaliku omavalitsuse üksusega (edaspidi *KOV*) moodustatud eraõiguslike juriidiliste isikutena (sihtasutused) ning osa on antud KOV-ide hallata. Organisatsioonilistele muutustele eelnesid või on samal ajal toimunud olulised investeeringud muuseumitaristusse, mille puhul on lisandunud nii hoidla- kui ka näitusepindasid. Paralleelselt nende muutustega on toimunud konsolideerimisi riigivara haldamisel (Riigi Kinnisvara Aktsiaselts), riigi raamatupidamise korralduses (Riigi Tugiteenuste Keskus) ja riigi infosüsteemide arendamisel (Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus, Registrate ja Infosüsteemide Keskus), mis kõik puudutavad ka muuseumide tegevust ja nende rahastamist.

Probleeme on ilmnenud nii muuseumide kui ka KuM-i igapäevatoos. Selleks, et neid täpsemalt määratleda, tegi KuM 2019. aasta detsembris muuseumitöötajatele veebiküsitluse ja analüüsis selle tulemuste põhjal kehtivat MuuS-i.

Kavandatavas eelnõus on KuM-il plaanis MuuS-is põhjalikumalt muuta kahte regulatsiooni:

- museaalide muuseumikogust väljaarvamist (vt p 1.1);
- riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise ja määramise korda (vt p 1.2).

Väiksema mõjuga või tehnilist laadi muudatused (sõnastuse korrigeerimised, volitusnormide ülevaatamine, riigiasutuste ja riigi sihtasutuste nõuete ühtlustamine) on kajastatud VTK lisas 1 (muuseumiseaduse rakendamise tagasiside kokkuvõte) ja need kavandatakse otse eelnõusse.

Kolmas muudatus on seotud MuKS-i muutmisega ja puudutab rahvakultuuri andmekogu asutamist (vt p 1.3). Praegu on rahvakultuuri valdkonnas kaks infosüsteemi, mis soovitakse liita üheks rahvakultuuri andmekoguks. Selleks, et minna lähiaastatel üle tulemuspõhisele rahastamismudelile, on vaja koguda statistikat ning hinnata ja analüüsida regulaarset rahvakultuuri valdkonna olukorda. Praegu on valdkondliku statistika kogumine raskendatud, sest Eesti Rahvakultuuri Keskuse (edaspidi *ERK*) ja Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse (edaspidi *ELT SA*) hallatavate infosüsteemide¹ arhitektuurid on vananenud. Seetõttu on valdkonnale oluline esimesel võimalusel need infosüsteemid ühildada ning luua andmekogule õiguslik ja tehniline alus.

1.1. Museaalide muuseumikogust väljaarvamine

2013. aastal oli muuseumidele pandud kogumispõhimõtete koostamise kohustuse eesmärk tõsta kogumisotsuste ja seeläbi ka muuseumikogude kvaliteeti ning suunata muuseume selgitama oma otsuseid laiemale avalikkusele. Praeguseks on aga selge, et ainult selgema kogumispoliitikaga ei ole võimalik aina kasvavate muuseumikogude probleemi lahendada.

Alates MuuS-i jõustumisest kuni 31.12.2021 on kultuuriministri otsusega (46 käskkirjaga) KuM-i² haldusalasse kuuluvatest muuseumikogudest välja arvatud 50 645 museaali (kokku on riigile kuuluvates kogudes u 4 miljonit museaali). Neist:

- 92 museaali tagastati omanikule või pärijatele (nende nõudmisel või kohtuotsusega);
- u 1200 olid kadunud või pöördumatult kahjustunud;
- u 49 200 arvati välja sisulistel põhjustel³. Neist:
 - u 23 800 – fotod, negatiivid või fotokoopiad;
 - u 18 200 – trükised/perioodika;
 - u 3000 – gemmid;
 - u 2900 – mündid;
 - u 700 – eksemplarid botaanika, zooloogia ja geoloogia valdkonnast;
 - u 300 – eksliibrised;
 - u 200 – arhiivimaterjalid;
 - u 100 – esemed.

Üldjuhul läksid välja arvatud materjalid sama muuseumi abikogusse (u 33 500). Hävitamisele läks u 10 400 endist museaali (üldiselt väärtusetud fotokoopiad või väga halvas seisukorras ning topelt arvel olevad pabermaterjalid). Vähem anti neid üle mõne teise muuseumi kogusse, Rahvusarhiivile, Eesti Hoiuraamatukogule või Rahvusraamatukogule (kokku u 5300).

Avalikul enampakkumisel on kogust välja arvatud materjale müüdnud ainult kahel korral (mõlemad 2015. aastal, müügitulu oli alla 50 euro).

Ühelt poolt kaasneb kasvavate kogudega rahaline probleem: uute energiasäästlike hoidlate ehitamine on kallis, raha on vaja ka kogutud materjali läbitöötamiseks ja avalikkusele kättesaadavaks tegemiseks ning igapäevasteks säilitustegevusteks. Teisalt on hoidlapinna pideval suurendamisel ka negatiivne keskkonnamõju (nii ehitamine kui ka hoonete ülalpidamine).

¹ Kuigi andmekogu on õiguslikult määratletud mõiste ja nimetatud infosüsteemid ei ole andmekogud avaliku teabe seaduse mõttes, on VTK-s edaspidi kasutatud praktikas kasutusel olevaid mõisteid ELT SA register ja Eesti Rahvakultuuri Keskuse rahvakultuuri andmekogu RAKU.

² Teiste ministeeriumide haldusallas on numbrid väga väikesed ega mõjuta üldpilti.

³ St museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega ja/või sama muuseumi muuseumikogus või mõnes teises riigile kuulavas muuseumikogus leidub museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum.

Kuna on ilmne, et muuseumid ei saa oma kogudest tervikuna loobuda ning kogumist ei saa lõpetada, sest sel juhul kaoks muuseumi kui sellise mõte, on väga oluline varem kogutu kriitiliselt üle vaadata ning otsustada, kas kõike on tõesti vaja säilitada. Kogust väljaarvamise süsteem peaks olema võimalikult vähese töökoormusega nii muuseumidele kui ka nende omanikele. Samas on oluline maandada süsteemi võimaliku kuritarvitamise riske.

Praegu on museaalide muuseumikogust väljaarvamise alused ja kord MuuS-is ülereguleeritud ning sisaldab kohustuslikke menetlustoiminguid, mille sisuline vajalikkus on küsitav. Probleem seisneb nii väljaarvamise põhimõtetes, otsustustasandis kui ka muuseumikogust välja arvatud asjaga tehtavates toimingutes.

MuuS-i § 11 lõike 1 kohaselt **arvatakse** muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi museaal **muuseumikogust välja**, kui museaal:

- 1) on kahjustatud ja seda ei ole võimalik taastada;
- 2) on hävinud või kaotsi läinud ning seda ei ole leitud vähemalt kahe järjestikuse korralise inventuuri käigus;
- 3) antakse muuseumiseaduse § 7 alusel üle teisele muuseumide andmekoguga liitunud muuseumile, raamatukogule või Rahvusarhiivile;
- 4) on enne muuseumikogusse arvamist omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud ning see antakse üle omanikule või tagastatakse teisele riigile.

MuuS-i § 11 lõike 2 kohaselt **võib** museaali muuseumikogust **välja arvata**, kui:

- 1) museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega;
- 2) sama muuseumi muuseumikogus või mõnes teises riigile kuuluvas muuseumikogus leidub museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum.

Ebamõistlike kohustuslike menetlustoimingute äravõtmine annab muuseumidele võimaluse tegeleda rohkem kogude sisulise analüüsiga. Eespool kirjeldatud regulatsioon on liiga jäik ja kohustab vormistama väljaarvamise dokumente ka siis, kui on tegelikult lootust, et näiteks varastatud või hoidlas valele riigile sattunud museaal ilmub siiski välja. Kadunud museaalide üle tuleb ka edaspidi arvestust pidada, kuid see ei vaja otsust nende kogust väljaarvamise kohta. Lisaks kohustab MuuS-i § 11 lõike 1 punkt 1 välja arvama ka selliseid kahjustatud museaale, mille sisuline väärtus on tegelikult säilinud – ka see kohustus on liiga jäik ega jäta muuseumile valikuvõimalust.

Lisaks väljaarvamise alustele on probleemiks otsustustasand. MuuS-i § 11 lõike 3 kohaselt **otsustab** museaali väljaarvamise muuseumikogust eelviidatud alustel ning museaali võõrandamise viisi valiku muuseumi asutaja, arvestades muuseumi juhi, avalik-õigusliku isiku muuseumi asutaja määratud isiku või otsustuskogu põhjendatud ettepanekut, millele on lisatud sõltumatu eksperdi arvamus.

Praegu on kogumisotsuse tegemine, mis on sisuliselt rahalise kohustuse võtmine väga pikaks perioodiks, täielikult muuseumide endi pädevuses. Samas kogust väljaarvamise otsuseid muuseumid ise teha ei saa, mis ei ole mõistlik. Muuseumikogus museaalide arvelevõtmine ja kogust väljaarvamine on osa kogude kujundamisest ning muuseumid, kus töötavad vastava ala spetsialistid, peaksid selles tegevuses olema sõltumatud – seal ei ole asutaja sekkumine vajalik. Süsteemi kuritarvitamise riske on võimalik erinevate meetmetega maandada.

Lisaks eeltoodule on liiga kitsalt sätestatud toimingud, mida saab kogust välja arvatud asjaga edasi teha. MuuS-i § 11 lõike 5 kohaselt võetakse riigile kuuluvast muuseumikogust lõikes 2 sätestatud alusel väljaarvatud asi samas või teises muuseumide andmekoguga liitunud muuseumis kasutusse muuseumi ülesandeid toetaval eesmärgil, **antakse üle raamatukogule või arhiivile** või tagastatakse museaali muuseumile annetanud või müünud isikule. MuuS-i § 11 lõige 6 näeb ette, et kui lõikes 5 sätestatud tegevused ei ole võimalikud, võõrandatakse asi tasu eest avalikul enampakkumisel, sõltumata museaali harilikust väärtusest. MuuS-i § 11 lõige 8 sätestab, et kui võõrandamise kulud ületaksid

riigivara valitseja hinnangul saadavat tulu või kui asja ei õnnestu võõrandada avalikul enampakkumisel, kantakse see maha ja **hävitatakse** riigivaraseaduse § 55 lõike 2 alusel riigivara valitseja kehtestatud riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise korra kohaselt.

Tegelikkuses on lisaks raamatukogudele ja arhiividele mitmeid teisi avaliku sektori asutusi (nt koolid, lasteaiad, vanglad, eakate päevakeskused), kes saaksid muuseumikogust väljaarvatud materjale oma tegevuses kasutada. Asutuste hulga laiendamine isikute või asutustega, kellele tohiks muuseumikogust välja arvatud asju üle anda, motiveeriks muuseumi rohkem väljaarvamisi ette võtma ning oleks ühtlasi ka keskkonnasõbralikum alternatiiv nende hävitamisele.

1.2. Riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise ja määramise kord

MuuS-i § 21 lõike 1 kohaselt võivad avalik-õigusliku isiku muuseum, munitsipaalmuuseum ja eramuuseum saada tegevustoetust riigieelarvest KuM-i kaudu ning riigi sihtasutuse muuseum asutajaõigusi teostava ministeeriumi kaudu järgmistel tingimustel:

- 1) muuseumi tegevus vastab muuseumiseaduse § 2 lõikes 1 sätestatud ülesannetele;
- 2) muuseumi ainevaldkond on rahvuskultuuri jaoks oluline;
- 3) muuseum tegutseb aasta ringi ning muuseumikogu on kasutajatele soovi korral ligipääsetav;
- 4) muuseumil on pikaajaline arengukava koos tegevustoetuse kavandatava kasutusaasta ja kolme järgmise aasta finantsplaaniga;
- 5) muuseum täiendab muuseumikogu eesmärgipäraselt, lähtudes muuseumi kogumispõhimõtetest.

Muuseumide tegevustoetuste praegune süsteem on ebaselge nii taotlejate kui ka toetuse eraldaja jaoks, sest MuuS-i § 21 lõikes 1 sätestatud rahastamistingimused on väga üldsõnalised. Samuti vajab täpsustamist „muuseumi“ definitsioon, millele antud sättes viidatakse. Riigieelarve vahendite kasutamine peaks olema säästlik, tõhus, mõjus, õiguspärane ja läbipaistev.

Lisaks on praeguse rahastamissüsteemi rakendamisel ilmnenud, et riigi sihtasutuste ning era- ja munitsipaalmuuseumide käsitlemine ühes taotlusvoorus ei ole põhjendatud, sest esimeste puhul on riik need ise asutanud konkreetsete strateegiliste eesmärkide täitmiseks, millest olulisim on riigile kuuluva muuseumikogu hoidmine, arendamine (hõlmab nii kogumist kui ka uurimist) ja vahendamine. Seega peab riik seisma hea selle eest, et riigi sihtasutustel oleks reaalne võimekus neile pandud eesmärgid ka täita. See tähendab, et riigile kuuluvate muuseumikogudega kaasnevad kulud, mille puhul ei saa riik valida, kas annab selleks tegevustoetust või mitte. Sama kehtib muude (st mitte riigi asutatud) sihtasutuste puhul, kes kasutavad halduslepingu alusel riigile kuuluvat muuseumikogu (nt SA Ajakeskus Wittenstein), sest halduslepinguga peab kaasnema raha, et saaks lepinguga määratud ülesannet täita.

Selleks, et tagada riigi regionaalpoliitiliste eesmärkide elluviimist ja mitmekülgset kultuuripilti, on oluline toetada võimaluse kohaselt ka kodanike, ettevõtete või KOV-ide loodud muuseumi, kuid neid ei saa rahaliselt toetada samadel alustel kui riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavaid muuseumi.

1.3. Rahvakultuuri andmekogu asutamine

Rahvakultuuri valdkonnas on kaks infosüsteemi, mis koguvad osaliselt samu andmeid, kuid ei ole omavahel liidestatud ning mille asutamiseks puudub seadusest tulenev alus:

- 1) ELT SA register, mis on töövahend laulu- ja tantsupidude planeerimiseks ja korraldamiseks ning vajalik keskkond peol osalevatele kollektiividele;
- 2) KuM-i hallatava riigiasutuse ERK hallatav valdkondlik rahvakultuuri andmekogu (edaspidi **RAKU**), mis sisaldab infot rahvakultuuriga tegelevate organisatsioonide, kollektiivide, isikute ning rahva- ja kultuurimajade või nendega seotud rajatiste kohta.

Viimased 10 aastat on **ELT SA register** olnud peamine töövahend laulu- ja tantsupidude korraldamiseks. ELT SA register võimaldab kureerida kollektiive peo protsessis, edastada

informatsiooni eri sihtrühmadele, planeerida ning teha erinevaid peoga seotud tegevusi (nt peole registreerimine, eelproovide planeerimine ja tagasisidestamine, õppematerjalide tellimine, peole akrediteerimine). Tegemist on olulise planeerimise ja logistilise informatsiooni haldamise platvormiga, mis sisaldab informatsiooni kollektiivide ning nende liikmete kohta isikuandmete tasandil, mis on eriti tähtis ressursside planeerimisel. ELT SA registris olevad isikuandmed ei ole avalikud.

Lisaks laulu- ja tantsupidude organiseerijatele ja kollektiividele on ELT SA register kasutamiseks Politsei- ja Piirivalveametile ja meditsiiniteenuse osutajatele, samuti KuM-ile valdkonna sisuliseks analüüsiks.

ELT SA registris puuduvad liidestused ja automaatkontrollid, mistõttu sisestatakse ja kontrollitakse andmeid täies mahus käsitsi. See on ajakulukas ning võivad kaasneda vead ja andmete dubleerimised. Puudub regulaarne arendus-, hooldus- ja tugiteenus – ELT SA registri hooldus ja arendus toimub vajaduspõhiselt.

RAKU on 2008. aastal kasutusele võetud rahvakultuuri andmekogu, mis hõlmab kõiki rahvakultuuri valdkondi (nt rahvatants, koorimuusika, käsitöö, harrastusteatrid, rahvamajad). Üldistatult hallatakse RAKU-s informatsiooni rahvakultuuriga tegelevate organisatsioonide, kollektiivide, isikute ja valdkonnaga seotud hoonete kohta, seda maakonna ja KOV-i tasandil (nt arvestus kollektiividesse kaasatuse kohta omavalitsuse rahvaarvu suhtes). Andmekogus on rahvamajade hoonete detailandmed, mis edastatakse ankeetküsitluse alusel ning mida sisestavad andmekogusse käsitsi ERK-i rahvakultuurispetsialistid. Kord aastas edastatakse informatsiooni erinevatele asutustele, sh Statistikaametile, Rahandusministeeriumile ja KuM-ile, rahvakultuuri keskseltsidele. RAKU andmeid ei ole avalikult kättesaadavad, infot saab ERK-ile päringut esitades. RAKU andmekogu on praeguseks moraalselt vananenud ja selle edasiarendus olemasolevas vormis ei ole otstarbekas. Rikete puhul on reaalne oht, et kaovad rahvakultuuri valdkonna jaoks olulised 14 aasta andmed.

Andmekogus olevate andmete põhjal koostatakse valdkondlikke analüüse, mis on KuM-ile ja KOV-idele poliitika kujundamise ja rakendamise aluseks. Andmete põhjal on võimalik hinnata rahvakultuuri valdkonnas toimuvate protsesside tendentse, maakonna tasandil kollektiividesse kaasatuse ulatust ning üldisemaid muutusi valdkonnas.

Lisaks eeltoodule on andmeid vaja ka UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooniga⁴ võetud kohustuste täitmise kohta aru andmiseks. Vaimse kultuuripärandi kaitse all mõistetakse meetmeid, mis on ette nähtud vaimse kultuuripärandi elujõulisuse tagamiseks, sh sellise pärandi eri aspektide identifitseerimiseks, dokumenteerimiseks, uurimiseks, säilitamiseks, kaitseks, edendamiseks, esiletõstmiseks, edasiandmiseks (eelkõige ametliku ja vabahariduse kaudu) ning taaselustamiseks. Aruandluseks kasutatakse RAKU andmeid harrastajate, kollektiivide jt kohta.

Mõlemat andmekogu puudutav õiguslik probleem

Avaliku teabe seaduse § 43³ lõike 1 kohaselt asutatakse andmekogu seaduse või seaduse alusel antud õigusaktiga. Mõlemal andmekogul õiguslik alus puudub.

KuM peab vajalikuks ELT SA registri ja RAKU süsteemid arendada uueks terviklikuks riigi infosüsteemi kuuluvaks rahvakultuuri andmekoguks. Nimetatud andmekogu loomist on detailsemalt analüüsitud ka ERK-i tellitud ELT SA registri ja RAKU andmekogu detailanalüüsis⁵ (töö teostaja Civitta Eesti AS).

Loodaval andmekogul on ühised baasandmed ja kaks alammodulit: RAKU andmekogu ja ELT SA register. Mõlemad alammodulid liidestatakse nii omavahel kui ka äriregistri, aadressiandmete

⁴ Konventsioon võeti vastu 17.10.2003. Eesti Vabariik kiitis konventsiooni heaks 06.01.2006. Konventsioon jõustus Eesti Vabariigi suhtes 27.04.2006. Link konventsiooni tekstile: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12736412>

⁵ https://rahvakultuur.ee/wp-content/uploads/2021/11/ELTSA-registri-ja-RAKU-andmekogu-detailanalüüs_lopparuanne-1.pdf.

süsteemi infosüsteemi, rahvastikuregistri, kutseregistri ja KuM-i toetuste menetlemise infosüsteemiga ning X-tee kaudu saab olema valmidus liidestuda teistegi andmekogudega. Andmeid topelt ei esitata.

Loodavas ühises andmekogus on asjakohased ja usaldusväärsed andmed laulu- ja tantsupeo korraldamiseks, rahvakultuuripoliitika kujundamiseks ja statistika kogumiseks, tehnilised võimalused või liidestused valdkondlike toetusmeetmete menetlemiseks.

Andmekogu asutamiseks tuleb alata MuKS-i muutmine, milles sätestatakse andmekogu eesmärk, kogutavate andmete põhiliigid, juurdepääsupiirangud, säilitamistähtajad ning volitusnorm andmekogu põhimääruse kehtestamiseks. Pärast andmekogule seadusliku aluse andmist on võimalik alata andmekogu arendamiseks riigihange ning alustada muude vajalike tehniliste toimingutega.

2. Sihtrühm

2.1. Museaalide muuseumikogust väljaarvamist puudutav regulatsioon mõjutab otseselt ainult riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavaid muuseume ning vabatahtlikult muuseumide infosüsteemiga (edaspidi *MuS*) liitunud muuseume (kokku 60 asutust, mis on u 1/3 muuseumide koguarvust). Teiste muuseumide puhul museaalide muuseumikogust väljaarvamise kord seadusega reguleeritud ei ole ega ole ka plaanis.

2.2. Tegevustoetuste süsteemi kavandatavad muudatused puudutavad kogu muuseumivaldkonda ja selles tegutsevaid asutusi, sh 14 riigimuuseumi (sh riigiasutuse või riigi sihtasutuse struktuuriüksusena tegutsevaid muuseume)⁶, 14-t riigi osalusel asutatud muuseumi sihtasutust, 7 avalik-õigusliku juriidilise isiku muuseumi ning ligikaudu 62 munitsipaalmuuseumi ja 72 eramuuseumi⁷. Samas praktikas saab neist KuM-i kaudu tegevustoetust ainult väike osa – näiteks 2022. aastal oli taotlejaid kokku 38, kellest toetust sai 36. Teiste ministeeriumide kaudu saab igal aastal tegevustoetust 6 muuseumi. Kavandatav seadusemuudatus toetust saavate muuseumide arvu suurenemise võimalust ei loo, vaid see jääb endiselt sõltuma riigieelarve võimalustest.

Lisaks on mõlema muudatusega kaudselt mõjutatud sihtrühmaks muuseumide publik (2020. aastal 1,7 miljonit), sest planeeritavad muudatused annavad võimaluse parandada muuseumiteenuse kvaliteeti ja kättesaadavust kogu riigis.

Muudatused mõjutavad ka KuM-i ja Muinsuskaitseameti (edaspidi *MKA*) töökorraldust, vähendades nende töökoormust.

2.3. Rahvakultuuri andmekogu asutamine puudutab kõiki isikuid, kes on seni kahe andmekogu teenuseid kasutanud (isik, kes on huvitatud rahvakultuurialasest infost, nt kultuurihuviline kodanik, ajakirjanik, üliõpilane, teadlane või kellele see on vajalik, nt KOV-i kultuurivaldkonna spetsialist (79), ERK-i töötaja (32), ELT SA töötaja (7), laulu- ja tantsupeo kunstiline toimkond (80), kuraator (20), laulu- ja tantsupeo protsessis osalev kollektiiv, kollektiivide juhendaja (4416) ja vanem (4570), rahvakultuuriga tegeleva organisatsiooni juht (3000), rahvakultuuri harrastajad (78 110), kultuuriasutused (2834) jne). Laulu- ja tantsupeo protsessis osalev kollektiiv, selle juhendaja või vanem ning rahvakultuuri valdkonnas tegutsev organisatsioon on ka andmete esitaja rollis.

Regulatsioon mõjutab oluliselt KuM-i, kes saab andmekogu kaudu infot rahvakultuuripoliitika kujundamiseks.

⁶ Riigimuuseumide muutmist sihtasutusteks jätkatakse 2022. aastal.

⁷ Munitsipaal- ja eramuuseumide andmed on 2020. aasta seisuga ning ligikaudsed, sest kõigi muuseumide, külastuskeskuste ja erakollektsioonide puhul, kes Statistikaameti küsitlusele vastavad, ei ole hinnatud, kas nende tegevus vastab kehtivas MuuS-is toodud „muuseumi“ definitsioonile.

3. Eesmärk ja saavutatava olukorra kirjeldus

Eelnõu väljatöötajate üldine eesmärk on saavutada olukord, kus muuseumiseadus on uuendatud ja tänu sellele ka probleemideta rakendatav. Järgnevalt on sõnastatud soovitud tulemused üksikasjalikumalt, lähtudes eespool esitatud probleemide liigitusest.

3.1. Museaalide muuseumikogust väljaarvamine

- Museaalide muuseumikogust väljaarvamise süsteem on lihtne ja minimaalselt vajaliku bürokraatiaga, et maandada süsteemi kuritarvitamise riske.

3.2. Riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise ja määramise kord

- Kehtestatud on kõigile osapooltele üheselt mõistetav, tulemuspõhine ja riigieelarveliste vahendite kasutuse läbipaistvust tagav muuseumide rahastamismudel.
- Sõnastatud on põhimõtted, mis eesmärgil riik muuseume toetab.
- Selgelt on eristatud riigi kui asutaja kohustus tagada riigi asutatud sihtasutusena tegutsevate muuseumide põhikirjaliste eesmärkide täitmine ning riigi poolt muudesse muuseumidesse panustamise eesmärgid. Rahastamissüsteemi täpsem kord reguleeritakse sarnaselt teiste KuM-i vastutusvaldkondadega ministri määruse tasandil.
- Rahastamispõhimõtteid järgivad ka kõik teised ministeeriumid, kelle haldusalas muuseume on. St kultuuriminister kui muuseumivaldkonna eest vastutava minister kehtestab oma määrusega vastava korra, mida rakendavad ka teised ministeeriumid kui muuseumide asutajad.

3.3. Rahvakultuuri andmekogu asutamine

Luuakse õigusliku alusega riigi infosüsteemi kuuluv rahvakultuuri andmekogu. Loodavas ühises andmekogus on andmed avalikult kättesaadavad, ajakohased ja usaldusväärsed.

RAKU alamoodul on tööriist ERK-i rahvakultuurispetsialistile, KuM-ile ja teistele rahvakultuurialaste andmete vajajatele. Alamooduli eesmärk on koguda statistikat, mis võimaldab koostada valdkondlikke analüüse, mis on poliitika kujundamise ja rakendamise aluseks. Andmete põhjal on võimalik hinnata rahvakultuuri valdkonnas toimuvate protsesside tendentse, maakonna tasandil kollektiividesse kaasatuse ulatust ning üldisemaid muutusi valdkonnas.

ELT SA registri alamoodul on tööriist laulu- ja tantsupidude kunstilisele toimkonnale, kuraatoritele ja ELT SA töötajatele ning peo protsessis osalevatele kollektiividele, võimaldades tõhusalt hallata laulu- ja tantsupeoga seotud andmeid ja tegevusi.

Mõlema alamooduli andmed on ühiskasutuses, mistõttu ei toimu andmete dubleerimist ja topelt esitamist. Andmed on asja- ja ajakohased ning võrreldavad. Toimuvad liidestused teiste andmekogudega. Andmekogusse sisselogimine on turvaline, andmete sisestamine ja muutmine on arusaadav ja lihtne. Andmekogu on tehnoloogiliselt toimiv ning uuendusi ja muudatusi võimaldav süsteem.

Uue andmekogu loomine aitab kaasa teabe töötlemise ja riigi infosüsteemide pidamise kohta avaliku teabe seaduse ja küberturvalisuse seadusega kehtestatud nõuete täitmisele ning aitab täita UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioonist tulenevaid ülesandeid.

II Hetkeolukord, uuringud ja analüüsid

4. Kehtiv regulatsioon, seotud strateegiad ja arengukavad

Kehtiv regulatsioon

Muuseumikogust väljaarvamist reguleerivad MuuS-i §-d 7, 11 ja 32 ning kaks kultuuriministri määrust:

- 08.07.2013 määrus nr 30 „Muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise kord“;
- 08.07.2013 määrus nr 32 „Muuseumide andmekogu asutamine ja põhimäärus“.

Riigieelarvest rahastamist reguleerivad MuuS-i §-d 20–21 ning kultuuriministri 08.07.2013 määrus nr 35 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile muuseumide tegevustoetuseks eraldatud vahendite taotlemise ja määramise kord“.

Rahvakultuuri andmekogusid ükski eriseadus ei reguleeri. Andmekogusid puudutav üldine regulatsioon tuleneb avaliku teabe seadusest.

Seotud strateegiad ja arengukavad

„Kultuuri arengukava 2021–2030“⁸ seab muuseumide teemalehel (arengukava lisa 5 lk 19) eesmärgiks, et muuseumide riiklik tegevustoetuste süsteem peab olema tulemuspõhine, üheselt mõistetav ja läbipaistev; et riik peab oluliseks muuseumide regionaalse ja temaatilise paljususe hoidmist; et tähelepanu suunatakse olemasolevate muuseumide tegevuste kvaliteedile ja tõhususele.

„Kultuuri arengukava 2021–2030“ valdkonna olukorra analüüsis märgitakse (arengukava lisa 1, lk 52), et selleks, et minna lähiaastatel üle tulemusele orienteeritud rahastamismudelitele, on vaja koguda statistikat ning hinnata ja analüüsida regulaarselt valdkonna olukorda. Praegu on valdkondliku statistika kogumine piiratud, sest ERK-i hallatava andmekogu ning ELT SA hallatava registri arhitektuurid on vananenud. Seetõttu on valdkonnale oluline esimesel võimalusel andmekogu ja register ühildada ning luua neile uus tehniline alus.

Rahvakultuuri teemalehel (arengukava lisa 5 lk 32) märgitakse, et kvaliteetsed ja ajakohased andmed ning statistika toetavad kogukondade, kultuurikorraldajate ja poliitikakujundajate tegevust. Valdkondlik andmekogu ja vaimse kultuuripärandi veebipõhine nimistu on tõhusad ja kasutajasõbralikud tööriistad, mis on integreeritud teiste asjaomaste keskkondadega. Rahvakultuuri valdkonnas toimuvate protsesside mõjude hindamiseks ja toetusmeetmete tõhususe analüüsimiseks tehakse regulaarselt mõju-uuringud.

5. Tehtud uuringud

1. Muuseumiseaduse rakendamise tagasiside kokkuvõte (lisa 1).
2. ERK-i tellitud ELT SA registri ja RAKU andmekogu detailanalüüs (töö teostaja Civitta Eesti AS) (lisa 2).

6. Kaasatud osapooled

KuM on VTK ettevalmistamisel teinud koostööd ministrit nõustava muuseuminõukogu, muuseumide peavarahoidjate ja MKA-ga.

Rahvakultuuri andmekogu puhul on protsessi kaasatud ERK, ELT SA, KOV-id, rahvakultuuri keskseltsid ning konsulteeritud on ka Andmekaitse Inspeksiooniga.

III Probleemi võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

7. Kaalutud võimalikud mitteregulatiivsed lahendused

⁸ <https://www.kul.ee/kultuur2030>.

a) Muuseumiseaduse muutmine

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	EI
• Tegevusetus ehk olemasoleva olukorra säilitamine	JAH
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	JAH

b) Rahvakultuuri andmekogu asutamine

• Avalikkuse teavitamine	EI
• Rahastuse suurendamine	JAH
• Tegevusetus ehk olemasoleva olukorra säilitamine	EI
• Senise regulatsiooni parem rakendamine	EI

7.1. Kaalutud võimalike mitteregulatiivsete lahenduste võrdlev analüüs

a) Muuseumiseaduse muutmine

VTK-s muuseumiseaduse kohta toodud probleeme ei ole võimalik lahendada avalikkuse teavitamise või rahastuse suurendamise teel, sest tegemist on õiguslikku regulatsiooni puudutavate küsimustega. Tegemist on seaduses oleva regulatsiooniga, mida muuseum peab järgima.

Tegevusetus ehk olemasoleva olukorra säilitamine

Senise olukorra säilitamine tähendaks, et mitterahuldav olukord jätkub, sest VTK-s käsitletavate probleemide puhul ei ole võimalik, et need ilma sekkumiseta aja jooksul ise lahenevad. Eelkõige püsiks riigieelarveliste vahendite kasutamise läbipaistmatuse oht. Samuti ei oleks tegevusetus kooskõlas eespool viidatud kultuuri arengukavaga.

Senise regulatsiooni parem rakendamine

Praegune muuseumikogust väljaarvamise süsteem on liiga detailselt seaduses reguleeritud ning liialt piirav. Tegevustoetuste praegune süsteem on ühetaoline ega arvesta muuseumimaastiku eripäraga, kus osad muuseumid kasutavad riigile kuuluvaid muuseumikogusid, mille puhul kaasneb riigi jaoks rahastamiskohustus. Seega ei ole kummagi probleemi lahendamisel abi ka olemasoleva regulatsiooni paremast rakendamisest.

b) Rahvakultuuri andmekogu asutamine

VTK-s toodud rahvakultuuri andmekoguga seotud probleeme ei ole võimalik lahendada avalikkuse teavitamise teel, sest avaliku teabe seadus näeb ette, et andmekogu asutatakse seadusega või selle alusel antud õigusaktiga.

Rahastuse suurendamine on vajalik, kuid seda ei ole mõistlik teha õigusliku aluseta ja riigi infosüsteemi mittekuuluvate andmekogude tegevuse jätkamiseks, st rahastuse suurendamine ei lahenda õiguslikku probleemi.

Tegevusetus ehk olemasoleva olukorra säilitamine. Olemasolevate, korrektse õigusliku aluseta loodud andmekogude vananemise tõttu on rikete puhul oht, et kaovad rahvakultuuri valdkonna jaoks olulised 14 aasta andmed. Samuti ei ole andmete kvaliteedi ja käitlemispiirangute tõttu võimalik adekvaatset poliitikat kujundada. Laulu- ja tantsupeo korraldamine ei ole ilma toimiva andmekoguta võimalik. Andmekogude edasiarendamine olemasolevatel platvormidel ei ole võimalik. Andmekogu on valdkonna jaoks mõõdapääsmatult vajalik, mistõttu ei ole olemasolevate vananenud infosüsteemide sulgemist kaalutud.

Senise regulatsiooni paremat rakendamist ei ole kaalutud, sest puudub regulatsioon, mida paremini rakendada. Avaliku teabe seadus sätestab selgelt, mida mõistetakse riigi infosüsteemi kuuluva andmekogu all ja kuidas see tuleb asutada ning milliseid vajalikke toiminguid teha.

7.2. Järeldus mitteregulatiivse lahenduse sobimatusest

a) Muuseumiseaduse muutmine

Olemasoleva olukorra säilitamine ei ole arvestatav alternatiiv, kuivõrd muudatust tegemata ei muutu rahastamissüsteem selgemaks ega kogust väljaarvamise süsteem lihtsamaks. Mitteregulatiivsetest lahendustest ei ole kaalutud avalikkuse teavitamist ega rahastamise suurendamist, sest nende abil ei ole võimalik saavutada muutust. Senise regulatsiooni parem rakendamine eeldaks, et rakendamisel on ilmnenud olulisi probleeme, kuid siinses olukorras ei saa ka sellist järeldust teha.

b) Rahvakultuuri andmekogu asutamine

Mitteregulatiivsed lahendused sisuliselt puuduvad, sest probleem on seotud andmekogu õigusliku aluse puudumisega. Kui planeeritav rahvakultuuri andmekogu saab õigusliku aluse, saab jätkata arendustöödega.

IV Probleemi võimalikud regulatiivsed lahendused

8. Välisriigid, mille regulatiivseid valikuid probleemi lahendamiseks on analüüsitud või on kavas seaduseelnõu koostamisel analüüsida

Koostatud on [ülevaade](#) (töömaterjal, osaliselt inglise keeles) Bulgaaria, Hiina, Hollandi, Läti, Malta, Soome, Suurbritannia, Tšehhi, Ungari, USA ja Venemaa muuseumide rahastamissüsteemidest.

9. Regulatiivsete võimaluste kirjeldus

9.1. Museaalide muuseumikogust väljaarvamine

Eesmärk on lihtsustada seaduses väljaarvamise reegleid ja selle vormistamise nõudeid, et vähendada bürokraatiat ja ülereguleerimist. Muudatusettepanekud on järgmised:

1. Muuta seadust nii, et **kaotsi läinud museaale** (MuuS-i § 11 lg 1 p 2) **ei arvata muuseumikogust välja**, kui on alust arvata, et nad võivad välja ilmuda, vaid teha märke MuS-i, et museaal on kaotsi läinud (st museaali staatus jääb alles, kuid museaali asukohaks märgitakse „teadmata“). Sellisel juhul ei ole ülesleidmise puhul vaja arvelevõtmise menetlust uuesti läbi teha. Samuti kaob sama museaali numbri alla nn ennistamise probleem. Sarnaselt on MuKS-is lahendatud varastatud vallasmälestiste teema – vallasmälestiste puhul ei ole vargus mälestiseks olemise lõpetamise alus. Mälestiseks olemise võib lõpetada, kui see ei ole leitav ega tuvastatav ja on piisav alus arvata, et see ei ole säilinud (MuKS-i § 20 lg 1 p 7).

Eeltoodust tulenevalt kavandatakse muudatus, mille kohaselt võib kaotsi läinud museaali muuseumikogust välja arvata, kui museaal ei ole leitav ega tuvastatav ja on piisav alus arvata, et see ei ole säilinud.

Lisaks eeltoodule kavandatakse muudatust, mille kohaselt museaali, mis on **kahjustatud** ja mida ei ole võimalik taastada (MuuS-i § 11 lg 1 p 1), **võib** muuseumikogust välja arvata, sest iga kahjustus ei tingi kohe väljaarvamist.

Seega, kavandatava muudatuse kohaselt **võib** museaali muuseumikogust välja arvata (MuuS-i § 11 lg 2), kui:

- 1) museaal ei ole leitav ega tuvastatav ja on piisav alus arvata, et see ei ole säilinud;
- 2) museaal on kahjustatud ja seda ei ole võimalik taastada;
- 3) museaali kuulumine muuseumikogusse ei ole kooskõlas muuseumi kogumispõhimõtetega;
- 4) sama muuseumi muuseumikogus või mõnes teises riigile kuuluvas muuseumikogus leidub museaaliga olulisel määral sarnaseid museaale, mis on paremas seisukorras või mille kohta teadaolev kultuuriväärtuslik teave on täielikum.

Alused, mille ilmnemisel **peab** museaali muuseumikogust välja arvama, oleksid järgmised (MuuS-i § 11 lg 1):

- 1) museaal on hävinud;
- 2) museaal on enne muuseumikogusse arvamist omaniku tahte vastaselt tema valdusest välja läinud või teisest riigist välja viidud ning see antakse üle omanikule või tagastatakse teisele riigile.

2. Viia väljaarvamine samale otsustustasandile kui muuseumikogusse arvamine. St väljaarvamise otsustab muuseum ise, mitte tema asutaja.

Väärtuslike museaalide kogust väljaarvamise riskide maandamise võimalused on järgmised:

- väljaarvamisse peaks olema kaasatud vähemalt kolm muuseumitöötajat. Kui tegemist on väikese muuseumiga ja töötajaid nii palju ei ole, siis tuleb kehtestada majavälise eksperdi nõue (sätestada detailsed reeglid ministri määrusega, mitte seadusega);
- menetluse dokumenteerimine;
- pisteline järelevalve, mida teeb MKA.

Muuta MuuS-i § 11 lõiget 3 ja sätestada, et museaali väljaarvamise muuseumikogust § 11 lõigetes 1 ja 2 sätestatud alustel ning museaali võõrandamise viisi valiku otsustab muuseumi juht, arvestades muuseumikogu täiendamise ja asja muuseumisse hoiule võtmise komisjoni ettepanekut. Kui riigile kuuluvast muuseumikogust väljaarvatav museaal on põhivarana arvele võetud, peab muuseum küsima riigivara valitsejalt nõusolekut.

Riigivara valitseja nõusoleku küsimine on riigivaraseadusest tulenev nõue. Seal on sätestatud küll piir 30 000 eurot, kuid museaalide puhul oleks põhjendatud, et nõusolekut küsitakse siiski kõigi põhivara kapitaliseerimise alampiiri ületavate asjade väljaarvamise soovi korral. Neid on vähestes muuseumides, eelkõige kunstimuuseumides, ning üldjuhul muuseumikogust välja ei arvata – seega ei põhjusta see liigset töökoormust.

3. Laiendada isikute hulka, kellele võib riigile kuuluvaid museaale üle anda.

Selleks on vajalik tunnistada kehtetuks MuuS-i § 7, mis reguleerib museaali üleandmist teisele muuseumile, raamatukogule ja Rahvusarhiivile. Üleandmine on väljaarvamisele järgnev toiming, mitte omaette alus museaali muuseumikogust väljaarvamiseks. Samal põhjusel tuleb tunnistada kehtetuks MuuS-i § 11 lõike 1 punkt 3, mille kohaselt arvatakse muuseumide andmekoguga liitunud muuseumi museaal muuseumikogust välja, kui museaal antakse § 7 alusel üle teisele muuseumide andmekoguga liitunud muuseumile, raamatukogule või Rahvusarhiivile. Muuta tuleb ka § 12 lõike 2 sõnastust, mis viitab samuti §-le 7.

Eeltoodust tulenevalt on vajalik muuta MuuS-i § 11 lõikes 5 toodud aluseid, mida saab riigile kuuluvast muuseumikogust § 11 lõikes 2 sätestatud alusel väljaarvatud asjaga teha. See:

- 1) võetakse samas muuseumis kasutusse muuseumi ülesandeid toetaval eesmärgil;
- 2) antakse üle teisele muuseumile või valitsusasutusele, riigiasutusele, kohaliku omavalitsuse üksuse asutusele või juriidilisele isikule, kes tegutseb avalikes huvides;
- 3) tagastatakse museaali muuseumile annetanud või müünud isikule.

Vajalik on muuta MuuS-i § 10, mis reguleerib muuseumikogu üleandmist riigimuuseumi tegevuse lõpetamisel. Kavandatava muudatuse kohaselt antakse riigimuuseumi tegevuse lõpetamisel muuseumikogu koos arvestusdokumentatsiooniga üle teisele muuseumile, raamatukogule või avalikule arhiivile või kasutamiseks riigi sihtasutuse, avalik-õigusliku isiku, munitsipaal- või eramuuseumile MuuS-i §-s 9 sätestatud korras, säilitades võimaluse korral alakogudeta muuseumikogu või alakogu terviklikkuse.

9.2. Riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise ja määramise kord

1. Sõnastada täpsemalt, mis on muuseum MuuS-i tähenduses. St tegemist ei oleks üldise definitsiooniga, mis määratleks, milline asutus tohib end muuseumiks nimetada (seda MuuS praegu ei reguleeri ega peaks ka tulevikus tegema), vaid tingimuste loeteluga, mille alusel on võimalik hinnata, kas asutusel on õigus tegevustoetusele. Tingimuste määramisel tuleb lähtuda avalikust huvist toetada professionaalseid muuseume, kes panustavad Eesti kultuuripärandi säilimisse, uurimisse ja vahendamisse, aga mitte külastuskeskuseid ja teemaparke, kes võivad küll kasutada muuseumi nimetust, kuid on võimelised tegutsema isemajandavatena, sest nad ei pea täitma kõiki n-ö klassikaliste muuseumide ülesandeid.

Kavandatav sõnastus on järgmine:

Muuseum selle seaduse tähenduses on juriidiline isik või asutus või selle struktuuriüksus:

- 1) kes kogub eesmärgipäraselt inimese ja tema elukeskkonnaga seotud vaimset ja/või materiaalselt kultuuri- ja/või looduspärandit;
- 2) kes peab museaalide üle arvestust, lähtudes muuseumide rahvusvahelistest dokumenteerimispõhimõtetest;
- 3) kes tagab muuseumikogu pikaajalise säilimise;
- 4) kelle muuseumikogu on kasutajatele soovi korral ligipääsetav;
- 5) kes teeb muuseumikogul ja sellega seotud teemadel põhinevat teadustööd ja esitab regulaarselt selle tulemusi avalikkusele näituste, hariduslike tegevuste, teaduslike ja/või populaarteaduslike publikatsioonide ja/või ürituste vahendusel;
- 6) kes arvestab teenuste pakkumisel kasutajate vajadustega kogu nende elukaare ulatuses, rakendades kaasava disaini põhimõtteid;
- 7) kelle eesmärk ei ole omanikule või asutajale rahalise kasumi teenimine.

Kui muuseum ise ei ole muuseumikogu omanik, peab muudatuse kohaselt tema valduses oleva muuseumikogu kohta olema sõlmitud vähemalt 50-aastane kasutusleping või riigile kuuluva muuseumikogu kasutamise leping.

Kaalume võimalust seada rahastamise tingimuseks ka professionaalsete töötajate olemasolu (nt Soome eeskujul vähemalt kaks täistööajaga ja vastava haridusega muuseumitöötajat, kellest üks võib olla asutuse juht).

2. Eristada riigi asutatud sihtasutusena tegutsevate muuseumide ja muude muuseumide tegevustoetuste süsteem (sarnaselt etendusasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu regulatsiooniga⁹).

Riigi asutatud sihtasutusena tegutsevad muuseumid saaksid toetust muuseumi põhikirjaliste eesmärkide täitmise tagamiseks ning tegevustoetus seotakse asutaja ootuste (sh mõõdikute ja sihttasemetega) sõnastamisega igale konkreetsele sihtasutusele. Kehtiva seaduse järgi ei võeta asutajaootusi rahastamisotsuse tegemisel arvesse.

⁹ Etendusasutuse seaduse ja rahvusooperi seaduse muutmise seadus 419 SE.

Riigivaraseaduse järgi on omaniku ootuste sõnastamine kohustuslik ainult riigi osalusega äriühingutele, kuid Rahandusministeeriumi koostatud riigi osaluspoliitika rohelises ja valges raamatus¹⁰ peetakse mõistlikuks laiendada sama süsteemi ka riigi sihtasutustele. AS PricewaterhouseCoopers Advisors analüüsis 2019.–2020. aastal KuM-i juhtimissüsteemi, mille käigus koostas ka asutajaootuste põhimõtete kontseptsiooni, mida on plaanis rakendada kõigile KuM-i asutatud sihtasutustele.

Asutaja ootuste dokumendis kirjeldatakse näiteks, et sihtasutuse eelarve kavandamisel tuleb lähtuda põhimõttest, et riigi toetust kasutatakse esmajärjekorras baasteenuste (vastavad teenused määratletakse samas dokumendis) osutamiseks ja asutaja seatud strateegiliste valdkondlike eesmärkide saavutamiseks. Tugiteenustena määratletakse teenused, mille osutamine ei ole sihtasutuse põhitegevus – sihtasutus võib, aga ei pea neid pakkuma. MuuS-i kohaselt ei tohi need teenused (§ 20 lg 2) takistada põhiülesannete täitmist, need peavad olema minimaalselt isetasuvad (soovituslikult kasumlikud) ning nende osutamise kuludeks ei või kasutada riigi tegevustoetust.

Era- ja munitsipaalmuuseumid saaksid toetust muuseumivaldkonna mitmekesisuse ja muuseumiteenuste piirkondliku kättesaadavuse tagamiseks. Kehtestatakse hindamiskriteeriumid ja hindamismetoodika (ministri määruse tasand).

9.3. Rahvakultuuri andmekogu asutamine

MuKS määratleb lisaks ainelisele kultuuripärandile ka vaimse kultuuripärandi. MuKS-i § 5 lõike 1 kohaselt on vaimne kultuuripärand põlvest põlve edasi antavad tavad, esitus- ja väljendusvormid, teadmised, oskused ning nendega seotud tööriistad, esemed, artefaktid ja kultuuriruumid, mida kogukonnad, rühmad ja mõnel juhul üksikisikud tunnustavad oma kultuuripärandi osana ning hoiavad elavas ja loovas kasutuses. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt tähendab vaimse kultuuripärandi kaitse tingimuste loomist vaimse kultuuripärandi elujõulisuse tagamiseks. See hõlmab muu hulgas vaimse kultuuripärandi väljaselgitamist, uurimist, dokumenteerimist ja populariseerimist.

MuKS-i § 74 lõike 2 kohaselt on vaimse kultuuripärandi kaitse korraldaja KuM.

MuKS-i muudatusega täiendatakse seaduse 6. peatükki 3. jaoga „Rahvakultuuri andmekogu”. Rahvakultuuri andmekoguga seotud regulatsioon sobib sinna seetõttu, et sama peatüki teine jagu reguleerib materiaalse kultuuripärandi ehk kultuurimälestiste registriga seonduvat. Seega on kahe pärandivaldkonna regulatsioon koondatud ühte peatükki.

Rahvakultuuri andmekogus töödeldakse rahvakultuuriga seotud andmeid, mis kuuluvad oma olemuselt vaimse kultuuripärandi valdkonda. Rahvakultuuri andmekogu puudutavates sätetes tuuakse välja andmekogu eesmärk, vastutav töötleja, kogutavate andmete liigid, andmete juurdepääsupiirangud, säilitamistähtajad, andmete avalikkusele kättesaadavaks tegemise viis ning sätestatakse volitusnorm andmekogu põhimääruse kehtestamiseks. Andmekogu pidamise detailsem kord sätestatakse andmekogu põhimääruses (vastutav ja volitatud töötleja, nende ülesanded ja kohustuste jaotus, andmekogu kasutajad, andmete turvaklass, kogutavate andmete ammendav loetelu, andmeallikad, andmete esitamine, andmete saajad ja andmete saamise tingimused, andmete säilitamistähtajad ja andmete hävitamise korraldus, logimine ja logide säilitustähtajad, andmete muutmise kord, andmekogu lõpetamise kord).

¹⁰ Vt

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/riigivara/osaluspoliitika_roheline_raamat_juuli_2015.pdf ja

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/riigivara/osaluspoliitika_valge_raamat_07_07_2016.pdf.

10. Regulaatiivsete võimaluste põhiseadusega ning Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õigusega määratud raamid

Euroopa Liidu õigus muuseumide üldist töökorraldust ei reguleeri.

Rahvakultuuri andmekogu asutamine:

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)¹¹, mida rakendatakse 25. maist 2018. Isikuandmete töötlemise eesmärk peab tulenema seadusest ja olema vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks.

V Regulaatiivsete võimaluste mõjude eelanalüüs ja mõju olulisus

11. Kavandatavad muudatused ja nende mõjud

11.1. Kavandatav muudatus: Museaalide muuseumikogust väljaarvamise süsteemi lihtsustamine

11.1.1. Sotsiaalsed mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: muuseumide teenuste kasutajad

Kaudselt mõjutatud sihtrühm on muuseumide publik. Statistikaameti¹² andmetel toimus 2020. aastal 1,7 miljonit muuseumikülastust (sisaldab nii korduvkülastusi kui ka välisturiste). AS-i EMOR koostatud muuseumide ja raamatukogude külastajate ja mittekülastajate uuringu¹³ tulemused näitasid, et muuseumikülastajate osakaal võib ulatuda 60%-ni Eesti elanikkonnast. Läbi MuIS-i kogudega tutvumise võimalust kasutab 2020. aasta andmetel keskmiselt 90 000 inimest aastas. Arvestades Eesti elanike koguarvu, on sihtrühm keskmise suurusega.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järeldus olulisuse kohta

Muudatus mõjutab positiivselt muuseumikogude kvaliteeti (st tulemuseks on läbitöötatud ja korrastatud kogud) ja seeläbi tervikuna muuseumiteenuste, mis põhinevad kogudel (näitused, haridusprogrammid, trükised, MuIS), kvaliteeti publiku jaoks. Mõju ulatus on väike, sest ei eelda sihtrühma kui terviku käitumises muutusi. Muudatusega võib kaasneda oht, et kogust arvatakse pahatahtlikult välja väärtuslikke museaale, kuid need riskid on juba praegu maandatud sellega, et väljaarvamist ei saa vormistada kellegi ainuisikulise otsusega (praegu: peavarahoidja, muuseumi juht, muuseumi asutaja; muudatuse järel: vähemalt 3-liikmeline komisjon ja muuseumi juht). Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

11.1.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus)

a) Muudatusest mõjutatud sihtrühm: muuseumid

Museaalide muuseumikogust väljaarvamist puudutav regulatsioon mõjutab riigile kuuluvat muuseumikogu kasutavaid muuseume ning vabatahtlikult MuIS-iga liitunud muuseume (kokku 60 asutust, mis on u 1/3 muuseumide koguarvust). Teiste muuseumide puhul museaalide muuseumikogust väljaarvamise kord seadusega reguleeritud ei ole. Arvestades muuseumide koguarvu, on sihtrühm keskmise suurusega. Arvestades, et riigiga seotud muuseumide alasihtrühmas puudutab muudatus neid kõiki, on sihtrühm suur.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>.

¹² https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu_kultuur_muuseumid.

¹³ AS EMOR. Muuseumide ja raamatukogude külastajate ja mittekülastajate uuring. Tallinn, 2018.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Muudatus vähendab riigiga seotud muuseumide töökoormust muuseumikogu läbitöötamisel ning lisab paindlikkust oma töö korraldamisel. Mõju ulatus on väike, sest nõuab muuseumides küll teatud tööprotsesside ülevaatamist, kuid see on ühekordne ega eelda suuri muudatusi. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

b) Muudatusest mõjutatud sihtrühm: KuM ja MKA

Muudatus mõjutab KuM-i ja MKA-t, kes seni on menetlenud kogust väljaarvamise taotlusi. Ühe taotluse menetlemise ja ministri käskkirja vormistamisega on keskmiselt seotud kuus töötajat, st sihtrühm on väike.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Muudatuse tulemusel väheneb suurel määral KuM-i ja MKA töökoormus taotluste menetlemisel, sest riigivara valitseja nõusolekut on edaspidi vaja küsida vaid juhul, kui museaal on põhivarana arvel. Mõju ulatus on väike, sest teatud tegevuse ärajäämine ei nõua lisategevusi muutustega kohanemiseks. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

11.2. Kavandatav muudatus: Riigieelarvest tegevustoetuse taotlemise ja määramise korra muutmine selgemaks ja tulemuspõhiseks

11.2.1. Sotsiaalsed mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: muuseumide teenuste kasutajad

Kaudselt mõjutatud sihtrühm on muuseumide publik. Statistikaameti¹⁴ andmetel toimus 2020. aastal 1,7 miljonit muuseumikülastust (sisaldab nii korduvkülastusi kui ka välituriste). AS-i EMOR koostatud muuseumide ja raamatukogude külastajate ja mittekülastajate uuringu¹⁵ tulemused näitasid, et muuseumikülastajate osakaal võib ulatuda 60%-ni Eesti elanikkonnast. Läbi MuIS-i kogudega tutvumise võimalust kasutab 2020. aasta andmetel keskmiselt 90 000 inimest aastas. Arvestades Eesti elanike koguarvu, on sihtrühm keskmise suurusega.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Selgemal ja tulemuspõhisel rahastussüsteemil, mis seab eesmärgiks muuseumivaldkonna mitmekesisuse ja muuseumiteenuste parema regionaalse kättesaadavuse, on eeldatavalt positiivne mõju muuseumivaldkonna arengule tervikuna ja seega ka muuseumide teenuste kasutajate rahulolule. Mõju ulatus on väike, sest ei eelda sihtrühma kui terviku käitumises muutusi. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

11.2.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus)

a) Muudatusest mõjutatud sihtrühm: muuseumid

Tegevustoetuste süsteemi kavandatavad muudatused puudutavad kogu muuseumivaldkonda ja selles tegutsevaid asutusi, sh 14 riigimuuseumi (sh riigiasutuse või riigi sihtasutuse struktuuriüksusena tegutsevaid muuseume)¹⁶, 14-t riigi osalusel asutatud muuseumi sihtasutust, 7 avalik-õigusliku juriidilise isiku muuseumi ning ligikaudu 62 munitsipaalmuuseumi ja 72 eramuuseumi¹⁷. Samas praktikas saab neist KuM-i kaudu tegevustoetust ainult väike osa – näiteks 2022. aastal oli taotlejaid kokku 38, kellest toetust sai 36. Teiste ministeeriumide kaudu saab igal aastal tegevustoetust

¹⁴ https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu_kultuur_muuseumid.

¹⁵ AS EMOR. Muuseumide ja raamatukogude külastajate ja mittekülastajate uuring. Tallinn, 2018.

¹⁶ Riigimuuseumide muutmist sihtasutusteks jätkatakse 2022. aastal.

¹⁷ Munitsipaali- ja eramuuseumide andmed on 2020. aasta seisuga ning ligikaudsed, sest kõigi muuseumide, külastuskeskuste ja erakollektsioonide puhul, kes Statistikaameti küsitlusele vastavad, ei ole hinnatud, kas nende tegevus vastab kehtivas MuuS-is toodud „muuseumi“ definitsioonile.

6 muuseumi. Arvestades muuseumide koguarvu, on sihtrühma suurus väike, kuid arvestades riigiga seotud muuseumide tegevuse mõjukust, võib sihtrühma suurst pidada ka keskmiseks.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelalus olulise kohta

Kavandatav seadusemuudatus toetust saavate muuseumide arvu suurenemise võimalust ei loo. Samuti ei suurenda see praegu toetust saavate muuseumide tegevustoetuse summasid. See jääb endiselt sõltuma riigieelarve võimalustest. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

b) Muudatusest mõjutatud sihtrühm: KuM

Muudatus mõjutab KuM-i, kes on seotud tegevustoetuste menetlemisega (keskmiselt 4 töötajat) ning väliseid eksperte, keda KuM kaasab taotluste läbivaatamise komisjoni (u 6 eksperti).

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelalus olulise kohta

Mõju ulatus KuM-i juures tegutsevale taotluste läbivaatamise komisjonile on eeldatavasti keskmine, sest uued protseduuriireglid rahastamisaotluste menetlemisel eeldavad küll muudatusi võrreldes senisega, kuid hästi läbimõeldud regulatsiooni kehtestamisega kohanemiskaskusi kaasneda ei tohiks. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

Kokkuvõttes on mõlemal muudatustel eeldatav positiivne mõju muuseumide teenuste kvaliteedile ja kättesaadavusele ning väheneb muuseumide, KuM-i ja MKA töökoormus. Samas ei ole mõju oluline.

Kavandatavad muudatused ei mõjuta riigi julgeolekut, välissuhteid, majandust, keskkonda (kaudne positiivne mõju on museaalide muuseumikogust väljaarvamise süsteemi lihtsustamisel – vt p 1.1 teine lõik) ega regionaalarengut. Ei ole tõenäoline, et muudatustega kaasnevad ebasoovitavad mõjud.

11.3. Kavandatav muudatus: Rahvakultuuri andmekogu asutamine

11.3.1. Sotsiaalsed mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: isikud, kes on seni kahe andmekogu teenuseid kasutanud

Uue andmekoguga saavad rahvakultuurialaste andmete vajajad ja laiem avalikkus kompaktselt ning tervikliku ülevaate valdkonnast – andmekogu võimaldab andmeid otsida ja filtreerida soovitud detailsusastmes. See on oluline andmekogu rahvakultuuri koordinaatoritele ja huvilistele. Rahvakultuuri valdkonnas tekib ühtne ja erinevate sihtgruppide vajadusi rahuldav andmestik. Ühe valdkonna tegijad on koondunud ühte andmekogusse, mis annab rahvakultuuri valdkonnast tervikliku ja mitmekülgse ülevaate ning kujutab endast olulist kultuurivaldkonna mõõdikute (nii arv- kui ka kvalitatiivsete näitajate) kogumit.

Praegustele funktsionaalsustele lisanduvad teiste üleriigiliste (meeste tantsupidu, segakooride laulupidu jne), piirkondlike (Uma Pidul, Mulgi Pidul jne), maakondlike ja kohalike pidude korraldamise moodul ning rahvakultuurialastel koolitustel osalemise ja koolitusmaterjalide levitamise moodul. Tõuseb valdkonnas tegutsejate, spetsialistide jt süsteemi avalike kasutajate rahulolu teenustega, sest need on mitmekülgsemad, paremini kättesaadavad ning lihtsamini ühest kohast leitavamad.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelalus olulise kohta

Muudatus mõjutab positiivselt kogu rahvakultuuri valdkonda, kuid kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

11.3.2. Majanduslikud mõjud (halduskoormus)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: andmekogusse andmeid sisestavad organisatsioonid, kollektiivid ja isikud

Uude ühisesse andmekogusse sisestavad organisatsioonid, kollektiivid ja isikud oma andmed ise, sh mitmed andmed on osaliselt n-ö eeltäidetud läbi liidestuste. Seni on esitanud ELT SA registrisse kollektiivide kontaktisikud andmeid kollektiivi laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. RAKU andmekogusse sisestatava info jaoks on vastatud ERK-i rahvakultuurispetsialisti ankeedile, küsitlusele või e-kirjaga saadud teabepäringule. Väheneb andmete dubleeriv esitamine, sest loodavas andmekogus on ühine baasandmete moodul, mis sisaldab andmeid, mida seni tuli edastada nii RAKU andmekogusse kui ka ELT SA registrile.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta:

Andmete esitamise koormus ei suurene, sest seni on andmete esitamiseks täidetud ankeete, vastatud päringutele või on andmed sisestatud laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. Andmete sisestamine muutub pigem lihtsamaks, sest andmekogus on juba osa välja eeltäidetud, loodud on vastavad vormid, mis sisaldavad ka sisestatavate väärtuste automaatkontrolle, täitmisel saab kuvada abitekste jms. Uue andmekoguga väheneb andmete dubleeriv esitamine. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

11.3.3. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: KuM, ERK, ELT SA, KOV-i üksused

Riiklik statistika on täpsem ning andmetele tuginevad otsused kvaliteetsemad. KuM ja ERK saavad andmetele toetudes paremini panustada valdkonna arengusse, teha uuringuid ja analüüse, tegeleda valdkonnas tegutsejate koolitamisega. Andmed ja statistika aitavad KOV-i üksustel maakondlikul tasemel järelkasvule suunatud tegevusi planeerida.

Andmekogu RAKU alammoodul on tööriist ERK-i rahvakultuurispetsialistile, toetades protsesse ja toiminguid tänapäevase funktsionaalsuse ja paindlikkusega. ELT SA registri alammoodul on tõhus tööriist pidude kunstilisele toimkonnale, kuraatoritele ja ELT SA töötajatele, võimaldades hallata laulu- ja tantsupeoga seotud andmeid ja tegevusi.

ELT SA registri alammoodulis on ajakohased laulu- ja tantsupeoga seotud andmed, mida on võimalik kasutada peo korraldajatel. Täiendava funktsioonina kasutatakse ELT SA registri alammoodulit ELT SA menetlevate toetuste taotlemiseks vajalike tingimuste kontrolliks. Andmekogu alammoodulid on omavahel liidestatud, samuti on liidestused muude andmekogudega. Toimuvad automaatkontrollid. Andmekogu arendamiseks on tagatud piisavad ressursid.

Ajaline kokkuhoid. Andmekogu loomisega väheneb ERK-i töökoormus (kuni 30% tööajast), mis oli seni seotud andmekogusse andmete sisestamisega. Avaliku andmekogu tulemusel väheneb ka andmete kasutamiseks nende küsimise ja edastamise töökoormus nii andmete kasutajale kui ka edastajale, sest uues kogus on igaühel võimalik endale sobival ajal avalikust vaatest ise huvipakkuvaid andmeid otsida ja alla laadida.

Andmekogu liidestamine KuM-i toetuste menetlemise infosüsteemiga (edaspidi TMS) lihtsustab taotluste ja taotleja nõuetele vastavuse kontrolli. TMS-is saab siduda taotluste väljade kontrolli või eeltäitmist X-tee teenusega. See puudutab laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetuse määramist ja ELT SA menetletavaid toetusi.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta

Muudatus mõjutab positiivselt KuM-i, ERK-i, ELT SA ja KOV-ide üksuste töökorraldust, kuid kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

12. Muudatuste koondmõju ettevõtete ja/või kodanike halduskoormusele

Kavandatavad MuuS-i muudatused ei mõjuta ettevõtete ega kodanike halduskoormust.

Uude ühisesse andmekogusse sisestavad organisatsioonid, kollektiivid ja isikud oma andmed ise, sh mitmed andmed on osaliselt eeltäidetud läbi liidestuste. Seni on esitanud ELT SA registrisse kollektiivide kontaktisikud andmeid kollektiivi laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. RAKU andmekogusse sisestatava info jaoks on vastatud ERK-i rahvakultuurispetsialisti ankeedile, küsitlusele või e-kirjaga saadud teabepäringule. Väheneb andmete dubleeriv esitamine, sest loodavas andmekogus on ühine baasandmete moodul, mis sisaldab andmeid, mida seni tuli edastada nii RAKU andmekogusse kui ka ELT SA registrile.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et koormus ei suurene, sest seni on andmete esitamiseks täidetud ankeete, vastatud päringutele või on andmed sisestatud laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. Uue andmekoguga väheneb andmete dubleeriv esitamine.

13. Muudatuste rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse eeldatavad kulud ja tulud

MuuS-i muudatuste rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid ega tulusid.

Civitta Eesti AS-i koostatud detailanalüüsi kohaselt läheb andmekogu asutamine maksma kokku u 322 000 eurot (taotletakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi struktuurifondide IKT voorust) ning iga-aastane püsikulu majutusteenusele ja arendustele on 36 000 eurot, mis kaetakse KuM-i eelarvest.

Välja arendatakse uus andmekogu, mille käigus luuakse ühised tugifunktsioonid ja baasandmete moodul, ning uus RAKU ja ELT SA registri alamoodul, sest mõlemad süsteemid on vananenud või mõne aasta jooksul vananemas.

Andmekogu halduskulud vähenevad peamiselt andmete sisestamise ja muutmise seotud töömahu vähenemisega ning seda eelkõige ERK-i vaates. Praegu kulub umbes pool iga ERK-i rahvakultuurispetsialisti tööajast RAKU andmekogusse andmete sisestamiseks ja muutmiseks. Tulevikus võiks see jääda umbes 20% piirsesse, mis tähendab, et andmekogu haldamisega seotud töömaht väheneb u 30% võrra. Rahaliselt väheneb andmekogu haldamisega seotud palgakulu aastas umbes 110 000 euro võrra, mida on võimalik tulevikus suunata rahvakultuuri arendamisega seotud sisuliste ülesannete elluviimisele. ELT SA-le ei kaasne andmete sisestamise ega muutmise tööprotsessidesse olulisi muudatusi, sest registrisse on andmeid sisestanud ja muutnud peole registreerunud ise. Küll väheneb ELT SA vaates juriidiliste isikutega seotud andmete muutmine mõnevõrra kiiremaks tänu planeeritavatele liidestustele.

Halduskulude suurenemist on ette näha andmekogu isikukaitse andmete nõuetega vastavusse viimise tõttu ning hilisema järgimise, kuid ka RIHA-s registreerimisega seotud töömahu kasvu võrra nii ERK-is kui ka ELT SA-s. Hoolduskulude, sh tulevaste arenduste osakaal praegusega võrreldes suureneb, sest RAKU-t ei ole viimastel aastatel ei hooldatud ega edasi arendatud ning ELT SA on tellinud arendusi (sh hooldust) otseostudena, kulutades selleks viimasel 12 aastal keskmiselt 10 000 eurot aastas.

14. Edasine mõjude analüüs

Põhjalikku mõjuanalüüsi ei kavandada, sest olulist negatiivset mõju ühelegi sihtrühmale ei tuvastatud.

VI Kavandatud õiguslik regulatsioon ja selle väljatöötamise tegevuskava

15. Valitav lahendus			
Tuginedes mõjude eelanalüüsile, on eelistatav regulatiivne lahendus MuuS-i ja MuKS-i muutmine nii, et kasutatakse kõiki punktis 9 nimetatud võimalusi. Sel juhul on soovitatav muutus kõige paremini saavutatav.			
15.1. Töötatakse välja uus tervikseadus			15.2. Muudatused tehakse senise seaduse struktuuris
15.3 Selgitus		Uue tervikseaduse väljatöötamine ei ole vajalik, sest probleemide lahendamiseks piisab MuuS-i ja MuKS-i sätete muutmisest.	
16. Puudutatud ja muudetavad õigusaktid			
Lisaks MuuS-ile ja MuKS-ile on puudutatud ja muudetavad järgmised kultuuriministri määrused: • 08.07.2013 määrus nr 30 „Muuseumikogu täiendamise ja kultuuriväärtusega asja muuseumisse hoiule võtmise kord“; • 08.07.2013 määrus nr 32 „Muuseumide andmekogu asutamine ja põhimäärus“; • 08.07.2013 määrus nr 35 „Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile muuseumide tegevustoetuseks eraldatud vahendite taotlemise ja määramise kord“. Uus kultuuriministri määrusega kehtestatav rakendusakt: • „Rahvakultuuri andmekogu põhimäärus“.			
17. Edasine kaasamise plaan – keda, millal ja kuidas kaasatakse			
VTK esitatakse kooskõlastamiseks teemaga seotud ministeeriumidele ning arvamuse avaldamiseks muuseumidele, Eesti Muuseumiühingule, ICOM Eesti Rahvuskomiteele ja KuM-i muuseumiõukogu liikmetele. Edasine kaasamine otsustatakse VTK kohta laekuva tagasiside põhjal.			
18. Põhjaliku mõjuanalüüsi toimumise aeg			
Põhjalikku mõjuanalüüsi ei kavandata.			
19. Eeldatav kontseptsiooni (HÕNTE § 1 lg 3) valmimise ja kooskõlastamisele saatmise aeg (kui järgmise sammuna koostatakse eelnõu kontseptsioon)			Eelnõu kontseptsiooni ei koostata.
20. Eeldatav avaliku konsultatsiooni ja kooskõlastamise aeg			juuni 2022
21. Õigusakti eeldatav jõustumise aeg			aprill 2023
22. Vastutavate ametnike nimed ja kontaktandmed			Muuseumide osa: Marju Reismaa muuseumiõunik 628 2335 marju.reismaa@kul.ee Rahvakultuuri andmekogu osa: Eino Pedanik rahvakultuurinõunik 628 2227 eino.pedanik@kul.ee